

Basebetsi ba merafong ba kena mebileng

Ho tloha maqalong a Motsheanong, diketekete tsa basebetsi ba merafong di qadile ka diketsahalo tsa matshweletshwele, di tshehetsa ho fumanwa ha meputso e lekaneng bakeng sa bophelo, ho fediswa ha kगतello le ho ntlafatswa ha maemo a ho sebetsa.

Ke basebetsi ba ka bang 150 000 ba ileng ba phephetsa kगतello le ho batla ho ba ka hodimo ha boramesebetsi, ka ho ba le dimatjhe tsa boipelaetso, di 'sit-ins', ho tsamaya butle le disetaraeke.

Basebetsi ba Eskom hape ba bile le ketsahalo tse akaretsang tsa boipelaetso ka la di 29 Phupjane.

Ketso ena e qobelletse boramesebetsi ho kgaotsa ka lenaneo la bona la ho bopa hape botjha di intasteri hobane lona le ne le etsa hore batho ba bangata ba lahlehelwe ke mesebetsi.

(Dintlha ka botlalo leqepheng la 11)

Hlahlamano ya diketsahalo tsa boipelaetso

Motsheanong 23

* Dikete tse leshome tsa basebetsi ba merafo ya Gold Fields le JCI di ile tsa matjha Gauteng ho isa lengolo la tseo ba di batlang dintlo-kgolo tsa merafo e mmedi ena.

Mongodi Kakaretso wa SACP, Chris Hani, e ne e le e mong wa ba neng ba matjha, ho bontsha tshehetso ya SACP ho tse batlwang ke basebetsi ba merafo.

Phupjane 5

Basebetsi ba ka bang 20 000 merafong ya Vaal Reefs, ba ile ba matjha ho ya diofising tsa boramesebetsi ho ya hlahisa tseo ba di batlang.

Tse ding tsa tseo ba di batlang ke ho fediswa ha balebedi ba merafong ('private army'), ho elwa hloko ha NUM ke merafo, ho phatlalatswe ho emiswa ha ho ntshuwa mesebetsing ha basebetsi, dihostele di fetolwe ho ba dibaka tseo ho dulang ba malapa, ho fediswe kgethollo ka ho ya ka mmala, ho lwantshana le mekgatlo ya basebetsi ho fele mme ho kengwe Mmuso wa Nakwana.

Phupjane 13

Basebetsi ba 3 000 ba morafu wa Haartebeesfontein, ba ile ba matjha Gauteng ho ya hlahisa tseo ba di batlang, e leng ntlafatso ya maemo a tshebetso.

Morafo wa Gauta wa Haartebeesfontein o tsejwa haholo ka ho ba kgahlanong le mekgatlo ya basebetsi.

Ditho tsa NUM haesale di etsa dihlophiso tsa basebetsi kgale mme batsamaisi ba morafu bona ba kगतलिसetsa morao kapa ba senya diforomo tsa ho ba ditho tse neng di tshwanelwa ho lokiswa.

Maano ana a entse hore ho be thata hore NUM e elwe hloko.

Basebetsi ba ka bang 19 000 ba moo, ba tshehetsa NUM, ha boramesebetsi bona ba sebedisa maano a ditshila a ho ba hanela ka tokoloho ya kena mekgatlong oo ba ikgethelang ona wa basebetsi.

Tseo basebetsi ba di batlang ke tsena:

* Ho elwa hloko ha NUM mekgeng yohle ya mesebetsi, 1-8;

* Tshebetso e nepahetseng mme e potlakileng ya diforomo tsa di "stop order";

* Ho kgaotswe ka potlako ho tshwengwa ha basebetsi ke balebedi ba merafong;

* Ho fanwe ka dijo tsa boleng bo kgotsofatsang.

Basebetsi ba merafong ya Anglo American e Carltonville ba ile ba matjha ba batla meputso e loketseng le hore dihostele di etswe hore e be dibaka tse bohehang mme tse ratwang ke bohle.

Basebetsi ba ne ba etswa merafong ya gauta ya Western Deep Levels le Elandsrand.

Motlatsa-mopresidente wa NUM, Elijah Barayi, o ile a etella pele matjhe ho tloha Western Deep Levels No.9 shaft ho ya diofising tsa motsamaisi wa morafu tse No.3 shaft.

Manqosa a NUM a ile a teana le batsamaisi ba merafo ba ileng ba tshepisa ho araba ka potlako bakeng sa tseo basebetsi ba merafo ba di batlang.

Motlatsi o kopana le mopresidente wa Cuba, Fidel Castro

Manqosa a National Union of Mineworkers ha a ne a etetse Cuba haufinyane, a ile a amohelwa ke Fidel Castro ka sego hara naha. Manqosa a NUM a ile a kenela mekete ya letsatsi la basebetsi, May Day, motsemoholo wa naha eo, e leng Havana. Ke dimilijone tsa batho tse ileng tsa ba teng meketeng eo.

James Motlatsi, mopresidente wa NUM, re mmona setshwantshong se ka hodimo a tshwarane ka matsoho le moetapele wa Cuba.

NUM e rometse palo e itseng ya basebetsi Cuba ho ya rupelliwa ho ba ba-enjinerere bakeng sa nako e ka etsang dilemo tse supa.

Phupjane 19

Ke basebetsi ba ka hodimo ho 6 000 ba President Steyn ba ileng ba matjha ba ya diofising tsa morafu e le ha ba batla meputso e lekaneng bakeng sa bophelo.

Ho ile ha nehwa boramesebetsi memorandamo oo ka ona ho batiwang kekeletsoya meputso ya dipersente tse 20. Se seng hape seo ba neng ba se batla ke hore bao e seng ditho tsa mekgatlo wa basebetsi, Majelathoko (free riders), ba tshwanela ho lefa bakeng sa tshebetso eo ba e fumanang ho tswa ho NUM.

Phupjane 24

Morafong wa gauta wa Rand Mines o Harmony, ho ile ha tlala basebetsi ba merafo ba 10 000 ba neng ba batla ntlafatso ya maemo a ho sebetsa le ho fediswa ha ho ntshiwa mesebetsing ha basebetsi ka bongata ho sa ntsaneng ho tllilo etsuwa. Ke basebetsi ba ka bang 6 000 ba tllilo lahlehelwa ke mesebetsi.

Phupu 25

Basebetsi ba merafong ba ka bang 7 500, morafong wa gauta wa Saalplaas, ba ile ba matjha ho tswa dihosteleng tsa bona ho ya diofising tsa motsamaisi wa morafu ho isa lenane la tseo ba di batlang. Ba ne ba batla ntlafatso ya maemo a akaretsang a ho sebetsa le meputso e hodimo.

Phupu 25

Basebetsi bohle ba I.M.S ba 337 ba ile ba matjha ho ya

diofising tsa motsamaisi ho ya batla maemo a ntlafaditsweng a tshebetso le meputso e lekaneng bakeng sa bophelo.

Phupu 29

Basebetsi ba 3 000 ba Eskom ba ile ba matjha ho ya diofising tsa Eskom tse Megawatt Park pela Gauteng.

Seo ba neng ba se batla ka matla e ne e le hore Eskom e kgaotse ka tshebetso ya ho bopa intasteri hape botjha e le nngwe, kante ha ho sebedisana le mekgatlo ya basebetsi.

Se seng hape seo ba neng ba se batla e ne e le hore Eskom e fepele dimilijone tse 23 tsa batho ba batsho ka motlakase, oo ba o hlokang ha jwale.

Eskom ha jwale e tshwarahane le ditherisano le mekgatlo ya basebetsi, hara tse ding ho buisanwa ka tshebetso e tla kenyelletsa basebetsi ya ho bopjwa hape botjha ha di intasteri.

Phupjane 29

Basebetsi ba 7 000 morafong wa Freddie's ba ile ba matjha ba ipelaetsa kgahlanong le meputso e bakang tlala le maemo a sa kgahleng a ho sebetsa.

Phupjane 30

Basebetsi ba merafo ba 9 000 wa Free State Geduld ba ile ba etsa ditshupetso kgahlanong le meputso e tlase e bakang tlala mmoho le maemo a sa kgahleng a ho sebetsa.